

Kárpát-medencei Ökogazdálkodók Szövetsége

A Közel-Kelet ökogazdálkodása

Dr. Solti Gábor

2013. december

A Magyar Kormány „Keleti nyitás” politikája az ökológiai gazdálkodással foglalkozó civil-szakmai szervezetek, gazdálkodók, agrárpolitikusok figyelmét ráirányította a Közel-Kelet térségére. A térség nem csak jó minőségű, egészséges élelmiszert igényel, de a dinamikusan fejlődő mezőgazdasága számára korszerű technológiákat, növényvédő szereket, talajjavító anyagokat (pl. alginitet) is.

A Közel-Kelet Ázsia keleti, a Földközi-tenger, a Vörös-tenger, a Perzsa-öböl (Arab-öböl) és az Ománi-öböl közötti területe. Az alábbi országok soroljuk ebbe a régióba: Bahrein, Egyesült Arab Emírségek, Irak, Irán, Izrael, Jemen, Jordánia, Katar, Kuvait, Libanon, Omán, Palesztina, Szaúd-Arábia, Szíria.

Ázsia ökogazdálkodása a FiBL-IFOAM statisztikája (Forrás: FiBL & IFOAM: The World of Organic Agriculture. – Statistics and Emerging Trends 2013. pp. 177-205.) szerint 3 706 280 hektár, a földrész mezőgazdaságilag művelt területének 0,26%-a. Ezen a területen 619 439 gazdálkodó folytat ökológiai gazdálkodást. A földrész 49 országából 37-ben (76%) folytatnak ökológiai gazdálkodást. Ide tartozik Kína kb. 1,9 millió hektáros és India közel 1,1 millió hektáros ökoterületével. Ebben a két országban 2010-2011 között 36,7%-os, illetve 39,0%-os volt a növekedés, míg Ázsia egészét tekintve 34,4%-kal (949 392 hektárral) növekedett az ökoterület ugyanebben az időszakban. Összehasonlításképpen: Európában 2010-2011 között a bővülés 6,3%-os (635 041 hektáros) volt.

A Közel-Kelet, az Öböl-menti térség ökológiai gazdálkodása

A térség 14 országából 9 országban van ökológiai gazdálkodás a FiBL-IFOAM statisztikája szerint. A vizsgált országok összes területe 5,6 millió km², lakossága 193,3 millió fő (Nagy Képes Földrajzi Világtalasz, 2008, Hibernia Kft.). Az ellenőrzött ökológiai gazdálkodásban vont terület 102 197 ha, a gazdálkodók száma 10 286.

Az egyes országok ökológiai gazdálkodási adatait a mellékelt táblázatban foglaltuk össze. Az adatokból látható, hogy a térségben még csak most indul az ökológiai gazdálkodás. Ugyanakkor ezeknek az országoknak kiemelkedő a GDP-jük, jelentős a fizetőképes vásárlóerejük. A térség az öko-adatszolgáltatás szempontjából is még „fehér folt”. A 14 ország egyikéből sem tudott a FiBL-IFOAM termelési és fogyasztási adatokat közölni.

A közel-keleti és az Öböl-menti országok ökológiai gazdálkodása (2011)

	<i>Terület</i>	<i>Lakosság</i>	<i>Ökoterület</i>		<i>Gazdaságok száma</i>	<i>GDP</i>
	<i>km²</i>	<i>fő</i>	<i>ha</i>	<i>%</i>	<i>db</i>	<i>USD/fő</i>
Bahrein	716	727 000	n. a.	n. a.	n. a.	20 600
Egyesült Arab Emírségek	77 700	4 496 000	958	0,17	15	23 300
Irak	438 317	28 807 000	n. a.	n. a.	n. a.	3 400
Irán	1 648 000	69 515 000	43 332	0,09	6 120	8 500
Izrael	20 991	6 725 000	7 095	1,36	500	23 800
Jemen	536 869	20 975 000	n. a.	n. a.	n. a.	800
Jordánia	89 342	5 703 000	2 567	0,25	98	4 900
Katar	11 437	813 000	n. a.	n. a.	n. a.	30 300
Kuvait	17 818	2 687 000	n. a.	n. a.	n. a.	16 400
Libanon	10 452	3 577 000	3 303	0,48	181	6 400
Omán	309 500	2 567 000	38	0,00	4	17 200
Palesztina (2010)	6 256	3 100 000	6 354	1,73	832	n.a.
Szaúd-Arábia	2 240 000	24 573 000	18 563	0,01	78	15 000
Szíria	185 180	19 043 000	19 987	0,14	2 458	4 000
Összesen	5 592 578	193 308 000	102 197		10 286	

Forrás: FiBL & IFOAM: The World of Organic Agriculture. – Statistics and Emerging Trends 2013.

A térség ökológiai gazdálkodásának mintegy felét Irán adja. Perzsia utódállama 2011-ben 43 332 hektáron, 6 120 gazdálkodóval folytatott biogazdálkodást. A hatalmas kiterjedésű ország mezőgazdaságilag művelt összterületének ez azonban még mindig csak a 0,09%-át jelenti.

A mezőgazdaságilag művelt terület arányában még alig mérhető Szaúd-Arábia ökológiai gazdálkodása, bár az országban már közel 19 000 hektáron termelnek bioélelmiszert. A 78 gazdálkodó ugyanakkor azt is jelenti, hogy az átlagos gazdaság mérete mintegy 240 hektár – ez meglehetősen nagy szám.

Ázsiának a Földközi-tenger partján fekvő országaiban (Szíria, Libanon, Izrael, Palesztina) – nyilvánvalóan európai hatásra – már folyik az ökológiai rendszerű, szemléletű gazdálkodás. Közülük is élen jár Szíria a közel 20 000 hektáros ökotertületével. Figyelemreméltó a történelmi Palesztina területén létrehozott két állam, Izrael és a Palesztin Állam (vagy ahogy a FiBL-IFOAM kiadványban szerepel: Occupied Palestian Territory = a Megszállt Palesztin Terület) ökogazdálkodása. A 2012-ben az ENSZ-döntés alapján már önálló államként szereplő, 6 256 km² területű Palesztin Állam területén 6 354 hektáron 832 ökogazdálkodót tartanak nyilván. Ez a mezőgazdaságilag művelt terület 1,73%-a, mely aránnyal az első a vizsgált országok közül. Ugyanakkor a háromszor nagyobb Izraelben 7 095 hektáron 500 gazdálkodó folytat ökogazdálkodást. Ez a mezőgazdaságilag művelt terület 1,36%-a.

Összefoglalva, a magyar agrárium, ezen belül is az ökológiai gazdálkodás szektor potenciális partnerei lehetnek a közel-keleti és az Öböl-menti országok. Akár bioélelmiszer, akár korszerű technológiák, talajjavító anyagok, illetve növényvédő szerek beszállítójaként.